

Ekodizaina prasības

Publicēts: 04.11.2020.

Ir divu veidu ekodizaina prasības – vispārīgās un specifiskās.

Vispārīgajās prasībās nenosaka robežvērtības, bet tās var ietvert:

ka ražojumam jābūt energotaupīgam vai pārstrādājamam;

ka ražotājam jāsniedz informācija par ražojuma lietošanu un apkopi, lai mazinātu ietekmi uz vidi;

ka ražotājam jāveic ražojuma dzīves cikla analīze, lai rastu alternatīvus tehniskos risinājumus un iespējas samazināt preces ietekmi uz vidi.

Pēc jaunu obligāto prasību ieviešanas var tikt noteikts, ka ES valstīs ir aizliegts pārdot visus ražojumus, kas neatbilst šīm prasībām. Piemēram, kvēlspuldzes, kas no 2009. gada ir pakāpeniski izņemtas no aprites.

Specifiskās prasības ietver precīzas vērtības un robežvērtības, piemēram, maksimālais enerģijas patēriņš vai minimālais pārstrādāto materiālu daudzums, kas izmantojams ražošanā. Vairāk par specifiskajām prasībām dažādām preču grupām ir aprakstīts sadaļā [Likumdošana](#).

Vispārīgās ekodizaina prasības nosaka MK noteikumi Nr. 941^[1], kuros iekļautās tiesību normas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Direktīvas 2009/125/EK.

Ražojumi uz kuriem attiecas ekodizaina prasības:

Mājas apgaismojuma un rūpnieciskās apgaismojuma ierīces	▼
Virzītas un klievētas gaismas lampas (tostarp ultravioletais starojums)	
Luminiscences lampas (bez integrētas droseles)	
Augstas intensitātes gāzizlādes lampas	
Droseles un apgaismes iekārtas, ko izmanto šādu lampu ekspluatācijā	
Elektriskās ierīces	▼
Datori un serveri	
Spēļu konsoles	
Vienkāršās televizora papildierīces	
Tīklam pieslēgtu iekārtu rezerves iekārtas	
Televizori	

Mājsaimniecības ierīces

Plītis

Trauku mazgājamās mašīnas

Saldētavas

Ledusskapji

Veļas žāvētāji

Veļas mazgājamās mašīnas

Putekļsūcēji

Apkures un dzesēšanas ierīces

Gaisa kondicionētāji

Komforta ventilatori

Sildīšanas sistēmas

Rūpnieciskie ventilatori

Lokālie telpu sildītāji

Cietā kurināmā lokālie telpu sildītāji

Cietā kurināmā katli

Ventilācijas iekārtas

Ūdens sildītāji

Citi ražojumi

Cirkulācijas sūkņi

Elektrodzinēji

Elektroenerģijas patēriņš gatavības un izslēgtā režīmā

Ārējie barošanas avoti

Attēlveidošanas ierīces

Jaudas transformatori

Profesionālās aukstumiekārtas

Ūdens sūkņi

Piedāvāšana tirgū un nodošana ekspluatācijā:

Ja preces ražotājs neveic komercdarbību Eiropas Savienībā un tam Eiropas Savienībā nav pilnvarotā pārstāvja, preces importētāja pienākums ir:

- nodrošināt, lai prece, kura Eiropas Savienības tirgū tiek piedāvāta tirgū vai nodota lietošanā, atbilstu īstenošanas pasākumam un šo noteikumu prasībām;
- nodrošināt EK atbilstības deklarācijas un tehniskās dokumentācijas pieejamību.

Prasības precēm:

Pirms prece, uz kuru attiecas īstenošanas pasākumi, tiek piedāvāta tirgū vai nodota lietošanā, preces ražotājs vai tā pilnvarotais pārstāvis tai pievieno CE atbilstības marķējumu, kā arī sagatavo un precei pievieno EK atbilstības deklarāciju;

Brīvā aprite:

Tirgus uzraudzības iestāde nedrīkst aizliegt, ierobežot vai aizkavēt tādas preces piedāvāšanu tirgū vai nodošanu lietošanā, kura atbilst visiem attiecīgajiem īstenošanas pasākumu nosacījumiem vai kurai saskaņā ar īstenošanas pasākumiem ekodizaina prasības nav piemērojamas, un kurai ir CE atbilstības marķējums.

Gadījumos, izstādēs un skatēs atļauts izrādīt preces, kas neatbilst īstenošanas pasākumu prasībām, ja pie preces ir izvietotas skaidras norādes, ka tās nedrīkst piedāvāt tirgū vai nodot lietošanā, kamēr nav nodrošināta atbilstība.

Atbilstības novērtēšana:

Pirms precī, uz kuru attiecas īstenošanas pasākumi, piedāvā tirgū vai nodod lietošanā, preces ražotājs vai tā pilnvarotais pārstāvis nodrošina preces atbilstības novērtēšanu, lai pārbaudītu tās atbilstību visām īstenošanas pasākumu prasībām.

Pēc tam, kad prece tiek piedāvāta tirgū vai nodota lietošanā, preces ražotājs nodrošina, lai dokumenti, kas saistīti ar atbilstības novērtēšanu un izsniegtajām EK atbilstības deklarācijām, būtu pieejami 10 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas no tirgus uzraudzības iestādes.

Preces dizaina iekšējā kontrole:

Preces ražotājs vai tā pilnvarotais pārstāvis garantē un deklarē, ka prece atbilst īstenošanas pasākumu prasībām.

Preces ražotājs apkopo tehnisko dokumentāciju, kas ļauj novērtēt preces atbilstību īstenošanas pasākumu prasībām.

Tehniskā dokumentācija ietver:

preces vispārīgo aprakstu un paredzētās lietošanas aprakstu;

preces ražotāja veikto pētījumu rezultātus, kuros izvērtēta ietekme uz vidi, vai atsauces uz attiecīgo literatūru vai precedentiem, ko preces ražotājs izmantojis, novērtējot, ierakstot dokumentācijā un nosakot preces dizaina risinājumus;

ekoloģisko profilu, ja to nosaka īstenošanas pasākumi;

preces dizaina specifikācijas elementus saistībā ar preces dizaina vides aspektiem;

piemērojamo standartu sarakstu un to risinājumu aprakstu, kas pieņemti, lai panāktu atbilstību īstenošanas pasākumu prasībām;

informāciju par preces dizaina vides aspektiem;

mērījumu rezultātus, kas veikti, lai pārbaudītu ekodizaina prasības.

[1] <https://likumi.lv/doc.php?id=241282>